

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 maja 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił kapitał początkowy M. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1167,29 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 95,61 %.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1167,29 zł. ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 95,61 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS ($95,61\% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 1167,29\ \text{zł. zł}$).

Organ rentowy przyjął łącznie 11 lat, 6 miesięcy, 16 dni, okresów składkowych.

W wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku 36 lat oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 12 lat wyniósł 50,71 %.

Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy.

W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 67527,90 złotych.

/decyzja – k. 40-41 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła M. P. podnosząc iż nie zgadza się z przyjęciem przy wyliczeniu kapitału początkowego minimalnego wynagrodzenia za rok 1989 r.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Odnosząc się bezpośrednio do treści odwołania organ wskazał, że za 1989 r. nie przyjęto minimalnego wynagrodzenia za pracę, jak twierdzi wnioskodawczyni, lecz obliczono je w oparciu o znajdujące się w aktach sprawy angaże. W 1989 r. wnioskodawczyni pozostawała w okresie od 1.01.do 30.11.1989 w zatrudnieniu w zakładach (...) w Ł.. W aktach sprawy z tego okresu znajduje się umowa o pracę z miesięcznym wynagrodzeniem 28.000,00 zł W związku z powyższym za ww. okres przyjęto wynagrodzenie 308.000,00 z tj 28.000, 00 zł x 11 miesięcy co dało wskaźnik wysokości podstaw wymiaru za ten rok w wysokości 13,54 % 308.000 zł do 2274.338,00 zł za 11 miesięcy 1989 r.) Jednocześnie brak jest innych dokumentów dających podstawę do ustalenia innego wynagrodzenia za ten okres.

/odpowiedź na odwołanie – k.4/

W piśmie z dnia 7.07.2022 r. wnioskodawczyni na dowód osiągniętych przez nią w spornym okresie zarobków złożyła kopię świadectwa pracy, na którym wskazano wysokość jej wynagrodzenia. Wnioskodawczyni podniosła iż wskazany

dokument w celu naliczenia kapitału początkowego został w oryginale złożony w ZUS. Wskazała, że także świadectwo pracy a nie tylko umowa o pracę winno zostać uwzględnione przy wyliczeniu jej kapitału początkowego.

/ pismo k. 13 /

Na rozprawie w dniu 8.12.2022 r. wnioskodawczyni poparła odwołanie i wniosła o hipotetyczne przeliczenie świadczenia z ostatni miesiąc pracy przy uwzględnieniu wynagrodzenia ze świadectwa pracy. Pełnomocnik ZUS wniosł o oddalenie odwołania.

/ stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 8.12.2022 r. 00:01:54 -00:02:23

Na rozprawie w dniu 20.01.2023 r. wnioskodawczyni poparła odwołanie podnosząc, że nie ma uwag do hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego przez ZUS przy uwzględnieniu wynagrodzenia za ostatni miesiąc zatrudnienia ze świadectwa pracy. Pełnomocnik ZUS wniosł o oddalenie odwołania.

/ stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 20.01.2023 r. 00:00:37-00:01:18/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. P. urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 10.10.1988 r. do 30.11.1989 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w Ł. ostatnio na stanowisku inspektor ds. zaopatrzenia.

/ świadectwo pracy z 13.12.1989 r. k. 11 akt ZUS/

W świetle zawartej w dniu 10.10.1988 r. umowy o pracę na okres próbny ze wskazanym pracodawcą wnioskodawczyni pierwotnie na stanowisku specjalisty ds. gospodarki materiałowej otrzymywała miesięcznie wynagrodzenie w kwocie 28.000 zł plus uprawnienia premiowe grupy kierowniczej. Następnie na podstawie umowy z 25.10.1988 r. na stanowisku inspektora ds. gospodarki materiałowej od dnia 25.10.1988 r. miała otrzymywać wynagrodzenie miesięczne w takiej samej kwocie tj 28,000 zł miesięcznie plus uprawnienia premiowe grupy nie kierowniczej

/ umowy o pracę z dnia 10.10.1988 r. i 25.10.1988 r. k. 12-13 akt ZUS/

W świetle świadectwa pracy z dnia 13.12.1989 r. wystawionym przez (...) w Ł.. na ww. stanowisku inspektora ds. gospodarki materiałowej wnioskodawczyni ostatnio otrzymywała wynagrodzenie w kwocie 142.000 zł miesięcznie plus uprawnienia premiowe.

/ świadectwo pracy z 13.12.1989 r. k. 11 akt ZUS/

Poza wskazaną dokumentacją brak jest innej oryginalnej dokumentacji płacowej wnioskodawczyni za wskazany okres zatrudnienia.

/ bezsporne/

W dniu 10.05.2022 roku organ wydał zaskarżoną decyzję ustalającą wysokość kapitału początkowego wnioskodawczyni.

/ bezsporne decyzja k. 40 -41 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w zaskarżonej decyzji przyjęto wynagrodzenie ubezpieczonej w następującej wysokości:

- za rok 1989 –308 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 2 481096 ,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 13,54%;
- za rok 1990 – 8 723 379,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 355 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 77,02 %;
- za rok 1991 –14 628 152,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 21 240 00,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 68,87 %;
- za rok 1992 –24 45092,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 35 220 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 69,42 %;
- za rok 1993 –51959720,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 47 940 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 108,38%;
- za rok 1994 –67640463,03 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63.936 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 105,79%;
- za rok 1995 –10454,95 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 8431,44 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 124,00 %;
- za rok 1996 –13 327,96 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 10476,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 127,22%;
- za rok 1997 –16575,68 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12743,16 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 130,08 %;
- za rok 1998 –19601,12 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 14873,88 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 131,78%.

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 95,61 %. Kapitał początkowy wyniósł 67 527,90 zł

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego- k. 41 akt ZUS/

Uwzględniając przy hipotetycznym wyliczeniu kapitału początkowego ubezpieczonej pominięte przez organ rentowy dane wynikające ze świadectwa pracy z dnia 13.12.1989 r. dotyczące wypłaconego wnioskodawczyni za ostatni pełny miesiąc pracy w (...) w Ł. wynagrodzenia, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 96,11 % (dotychczasowy 95,61 %.)

Przy tym do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przy takim założeniu w wariantcie najkorzystniejszym przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj od 01.01.1989 do 31.12.1998 r.:

Przyjęte wynagrodzenie za rok 1989 – wyniosło 422 00,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 2481096,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 18,55%; Przyjęte wynagrodzenia za lata następne nie uległy zmianie w stosunku do tych uwzględnionych w zaskarżonej decyzji.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalonego w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 96,11 % przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową określoną w ustawie ($96,11 \% \times 1220,89 = 1173,40$ zł).

Wysokość kapitału początkowego po uwzględnieniu zmian wynosi 67 718,09 zł (dotychczas 67 527,90 zł).

/hipotetyczne wyliczenie ZUS k. 38- 43/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS w szczególności świadectwie pracy z dnia 13.12.1989 r. za okres zatrudnienia wnioskodawczynie w (...) w Ł.. Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się także na hipotetycznym wyliczeniu kapitału początkowego wykonanym przez ZUS uwzględniającym wysokość wynagrodzenia za ostatni pełny miesiąc pracy ubezpieczonej w tym zakładzie wskazanym w ww. świadectwie, które nie było kwestionowane przez wnioskodawczynię. W ocenie Sądu wskazane wyliczenie było w pełni miarodajne dla rozstrzygnięcia. Sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności pozwalających na jego zdyskredytowanie. Owo wyliczenie oparte było na dokumentacji źródłowej w postaci świadectwa pracy precyzyjnie informującej o zarobkach w ostatnim miesiącu pracy wnioskodawczynie. Wskazane świadectwo nie budziło żadnych zastrzeżeń Sądu a jego wiarygodność nie była też podważana przez organ rentowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2022r., poz.504) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust.2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie cytowanej ustawy (ust.3).

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. (ust. 2)

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust. 3).

Zgodnie z art. 6 ust 1 ustawy emerytalnej, okresami składkowymi są następujące okresy:

1) ubezpieczenia;

2) opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, w przepisach wymienionych w art. 195 pkt 1-4 i 8, w przepisach o adwokaturze, w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej.

Zgodnie z treścią § 21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w danych okresach, przyjmowana dla potrzeb ustalenia wysokości świadczeń emerytalno-rentowych, wynikać musi z nie budzących żadnych wątpliwości, spójnych i precyzyjnych dowodów. (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, z dnia 3 grudnia 2015 r. .III AUa 1088/15 LEX nr 1960794).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy niekwestionowanym jest, iż w okresie od 10.10.1988 r. do 30.11.1989 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w Ł..

Podkreślić również należy, iż z przedstawionych w procesie dokumentów tj świadectwa pracy z dnia 13.12.1989 r. wystawionego przez (...) w Ł., którego wiarygodność w żaden sposób nie została podważona przez organ rentowy, wynikała informacja o rzeczywiście wypłaconym wnioskodawczyni wynagrodzeniu za pełny ostatni miesiąc pracy wyższym niż tym wynikającym z angażu – umowy o pracę a przyjętym przez organ rentowy do wyliczenia należnych wnioskodawczyni świadczeń, które to winno zostać uwzględnione przy ustalaniu wartości kapitału początkowego wnioskodawczyni .

Hipotetycznie wyliczony przez organ rentowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z uwzględnieniem tych danych w najkorzystniejszym wariantcie z lat 1989 -1998 wyniósł 96,11 % a ustalony na jego podstawie kapitał początkowy 67718,09 zł. Tak wyliczone zarówno wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego jak i sam kapitał początkowy są ewidentnie korzystniejsze niż te przyjęte przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. Przy tym jeszcze raz wskazać należy, iż przyjęte przez Sąd, a także w hipotetycznym wyliczeniu wynagrodzenie wnioskodawczyni jest wynagrodzeniem niewątpliwym wynikającym z dostępnych dokumentów źródłowych.

Wobec tego w tym zakresie odwołanie wnioskodawczyni jako zasadne należało uwzględnić.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wartość kapitału początkowego M. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 67 718,09 złotych przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 96,11 %, ustalonego z lat 1989-1998.